

Structuurvisie

Windplan Wieringermeer

projectnr. 0242252.00
22 november 2011

Opdrachtgever

Gemeente Wieringermeer
Postbus 1
1770 AA WIERINGERWERF

datum vrijgave

22 november 2011

beschrijving

Structuurvisie

goedkeuring

A. te Lindert

vrijgave

J. van de Heijning

Inhoud	blz.
1	Inleiding..... 2
1.1	Waarom een windplan? 2
1.2	Waarom een structuurvisie? 3
1.3	Leeswijzer 3
2	Proces en communicatie 5
2.1	Gezamenlijke visievorming..... 5
2.2	Integrale uitwerking: Duurzaamheid in vier sporen..... 5
2.2.1	Stap 1: Uitwerking ruimtelijke modellen..... 5
2.2.2	Stap 2: Toetsing modellen Polderland en Boemerang op andere pijlers 6
2.2.3	Stap 3: Optimalisatie tot een syntheseontwerp..... 6
2.2.4	Inspraak en overleg 6
2.2.5	Stap 4: Optimalisatie Model Boogspant..... 7
2.2.6	Stap 5: Bijstelling uitbreidingsmodel naar aanleiding van amendement..... 8
3	Ruimtelijke visie..... 9
3.1	Ruimtelijk ontwerp 9
3.2	Relatie met andere pijlers 13
3.3	Zonering: structuurvisiekaart 14
4	Uitvoeringsparagraaf..... 17
4.1	Wettelijk kader 17
4.2	Bovenwijkse/Bovenplanse Voorzieningen 19
4.3	Economische Uitvoerbaarheid Windenergie..... 19

Bijlagen:

1. Projectenlijst
2. Amendement bij Raadsvoorstel 27 oktober 2011

1 Inleiding

1.1 Waarom een windplan?

Wieringermeer heeft een ware pioniersrol vervuld bij de ontwikkeling van windenergie in Nederland. De vestiging van het Windturbinetestpark ECN is hier een sprekend voorbeeld van, maar ook zijn al vroeg en op tamelijk grote schaal windturbines in de polder geplaatst ter versterking van de landbouw. Op dit moment kent de polder een groot aantal lijnvormige windparken en staan bij veel boerenerven solitaire turbines. De huidige windturbines in de gemeente Wieringermeer produceren ruim 250 MWh aan stroom per jaar hebben een gezamenlijk vermogen van circa 110 MW. Hiermee kunnen circa 66.000 huishoudens van stroom worden voorzien¹. Windturbines worden steeds efficiënter en groter. Er is een sterke tendens dat de ontwikkeling zich voortzet, maar nieuwe aanvragen worden door de gemeente aangehouden om dat het gevoel bestaat dat de voor windenergie beschikbare ruimte in Wieringermeer beter benut kan worden.

De gemeenteraad van Wieringermeer heeft daarom, bij het vaststellen van het structuurplan in 2006 dat voorzorg in plaatsingsruimte voor grootschalige windenergie, per amendement opdracht gegeven om nieuw windbeleid op te stellen. Om een gedragen windbeleid te formuleren zocht de gemeente contact met de huidige turbine-eigenaren. In de loop van het overleg verenigden vrijwel alle turbine-eigenaren zich in 'Windkracht Wieringermeer' (hierover meer in hoofdstuk 2). In een **Windplan Wieringermeer (hierna: het windplan)** moet de windenergie in de Wieringermeer met het oog op toekomstige ontwikkelingen in zijn geheel worden herzien. Het windplan vormt de basis voor verbetering van de bestaande ruimtelijke situatie en duurzame groei voor de toekomst. De focus verschuift van aantallen turbines en projecten naar verhoging van de stroomproductie. Uitgangspunt is de doelstelling "*meer energie in een mooier landschap*".

Het windplan heeft tot doel de opbrengst van windenergie in de polder te verhogen door opschaling en herstructurering van het huidige windturbinebestand. Als het windplan gerealiseerd is, zal het opgestelde vermogen in de gemeente Wieringermeer tussen de 200 en 400 MW bedragen. Dit is genoeg om tussen de 120.000 en 240.000 huishoudens jaarlijks van stroom te voorzien. Met het windplan geeft de gemeente Wieringermeer invulling aan de behoefte tot herstructurering van het bestaande bestand aan windturbines. Onder het begrip van "bestaande bestand aan windturbines" wordt in deze structuurvisie verstaan; de windturbines die op het moment van ter visie legging (18 april 2011) van de ontwerpstructuurvisie daadwerkelijk in de gemeente stonden. Ook biedt het windplan een kader voor toetsing van bestaande en nog te verwachten aanvragen voor plaatsing van windturbines. Het windplan geeft invulling aan de volgende **opgaven**:

1. de uitbreiding van het Windturbinetestpark ECN;
2. verantwoorde opschaling van de bestaande windturbinelijnopstellingen;
3. de herstructurering van de bestaande solitaire windturbines.

De opgave wordt nadrukkelijk vanuit een 'duurzame ontwikkelingsperspectief' benaderd: positief, open en realistisch. Plaatsing van windturbines wordt gezien als een ontwikkelingsproces waarin steeds een balans gevonden wordt tussen de belangen van mens, milieu en economie (People Planet Prosperity (PPP)). Een ontwikkeling die onlosmakelijk verbonden is met de permanente aanpassing van het landschap aan onze wensen en behoeftes. Een verandering waaraan we soms moeten wennen, maar die altijd een logisch verband heeft met het landschap als een leefomgeving die niet slechts het decor van ons bestaan is, maar het podium waarop alle handelingen die voor onze behoeften nodig zijn zich afspelen. Een positieve benadering omdat we bijdragen aan de groei van de duurzame energieproductie, en de kansen voor verbetering benutten. Een open benadering omdat we ons genoodzaakt zien los te komen van de inpassingstrategieën die op veel kleinere windturbines nog van toepassing waren maar voor de nieuwste generatie - die zich in schaal definitief losmaakt van het landschap - onvoldoende houvast meer bieden. Een realistische benadering omdat we de ontwikkeling binnen de kaders van het economisch haalbare plaatsens.

¹ 1 MW levert elektriciteit op voor 600 huishoudens (www.windenergie.nl)

Realisatie van het windplan draagt bij aan de ambitie van de gemeente Wieringermeer om zich te ontwikkelen tot een polder met ruimte voor innovatieve duurzame projecten op het gebied van energieproductie, -technologie en -onderzoek. Bovendien draagt realisatie van het windplan bij aan de ambities van het Rijk en provincie Noord-Holland om in de komende jaren meer windenergie op het land te realiseren.

1.2 Waarom een structuurvisie?

Op 25 november 2010 heeft de gemeenteraad expliciet besloten om het windplan een formele status te geven als structuurvisie conform artikel 2.1 lid 2 Wro. De volgende argumenten liggen hieraan ten grondslag:

- De gemeente Wieringermeer fuseert op 1 januari 2012 met de gemeenten Wieringen, Niedorp en Anna Paulowna tot de nieuwe gemeente Hollands Kroon. Met een structuurvisiestatus geeft de gemeente Wieringermeer het windplan een juridisch stevige status/erfenis mee aan de nieuwe gemeente Hollands Kroon.
- De gemeente investeert een aanzienlijk bedrag in projectregie, ruimtelijke planvorming en communicatie ter voorbereiding van realisatie van het windplan en de daaruit vloeiende concrete windenergie(deel)projecten die voor eigen rekening, risico en rendement door private partijen zullen worden uitgevoerd. Bovendien wenst de gemeente aan het windplan een brede maatschappelijke betekenis te geven door de ruimtelijke opgave in een duurzaam ontwikkelingskader te plaatsen, waarin een balans tussen de aspecten mens, milieu en economie (PPP) gezocht wordt. Hiertoe wordt de ruimtelijke opgave aan participatiemogelijkheden gekoppeld. De uitvoeringsparagraaf in de structuurvisie biedt de gemeente een juridisch kader voor publiekrechtelijk kostenverhaal. Het biedt bovendien uitvoerende partijen in een vroegtijdig stadium duidelijkheid over het gemeentelijke kostenverhaal.
- Tenslotte is een structuurvisie vormvrij en is het windplan relatief eenvoudig om te zetten naar een structuurvisie. De structuurvisie is vervolgens te gebruiken als ruimtelijke onderbouwing bij planologische besluiten voor (deel)projecten en besluitvorming over medewerking dan wel afwijzing van aanvragen.

De structuurvisie Windplan Wieringermeer is complementair met de structuurvisie voor de hele gemeente, die op 23 juni 2011 is vastgesteld. Concreet betekent dit dat voor de gebieden, die gereserveerd zijn voor windenergie (het plangebied van deze structuurvisie) zowel de structuurvisie Windplan Wieringermeer als de gemeentebrede structuurvisie van kracht is. Ook is bij de opzet van de uitvoeringsparagraaf aangesloten bij de systematiek die in de gemeentebrede structuurvisie voor de hele gemeente wordt gehanteerd.

1.3 Leeswijzer

Deze structuurvisie is compact van opzet. De nadere onderbouwing voor de in deze structuurvisie opgenomen keuzen komen immers uitgebreid aan bod in de bijbehorende documenten.

Hoofdstuk 1 is de inleiding. In hoofdstuk 2 wordt de integrale en interactieve totstandkoming van het windplan beschreven, alsmede de onderbouwing van de vier pijlers onder de structuurvisie: Ruimtelijke kwaliteit, Milieu en ecologie, Economische uitvoerbaarheid en Draagvlak. In hoofdstuk 3 presenteren we de ruimtelijke visie en lichten deze toe aan de hand van de vier pijlers. Hoofdstuk 4 tenslotte is de uitvoeringsparagraaf. Hierin wordt aangegeven hoe de gemeente - samen met haar publieke partners en private partijen - de structuurvisie tot uitvoering wil brengen. In bijlage 1 staat de hierbij behorende projectenlijst.

De structuurvisie met de bijbehorende zonekaart is het juridische ruimtelijke kader. De onderstaande documenten zijn de onderbouwing, behorende bij dit juridische kader.

Het betreft:

- Windplan Wieringermeer Ruimtelijke ontwerp versie 3.2, 31 januari 2011
- Windplan Wieringermeer, milieueffectrapport, 11 februari 2011 (incl. bijlage Passende Beoordeling)
- Windplan Wieringermeer koppeldocument versie 3.0, 11 februari 2011
- Notitie economische haalbaarheid Windplan Wieringermeer, 7 februari 2011
- Oplegnotitie Windplan Wieringermeer, 4 augustus 2011
- Nota van inspraak en overleg, 5 augustus 2011

2 Proces en communicatie

2.1 Gezamenlijke visievorming

Het windplan is een uniek plan, omdat er sprake is van een intensief overleg tussen de verschillende overheidsniveaus (gemeente, provincie en Rijk) enerzijds en private partijen anderzijds. De publieke partners (Rijk, provincie en gemeente) hebben op 18 januari 2010 een convenant ondertekend, waarin zij de samenwerking hebben vastgelegd. Vrijwel alle turbine-eigenaren (NUON, ECN en Windcollectief Wieringermeer) hebben zich verenigd in het samenwerkingsverband 'Windkracht Wieringermeer'. Dit samenwerkingsverband is betrokken bij de voorbereiding bij het windplan. Gedurende het voorbereidingsproces en tijdens een informatiebijeenkomst op 16 december 2009 zijn ook andere partijen die bij de gemeenten initiatieven hebben ingediend voor windprojecten geïnformeerd. Ook de omwonenden, overige burgers van Wieringermeer en belangenbehartigers zijn nadrukkelijk betrokken bij de visievorming.

Voor de ontwikkeling van het windplan zijn een **stuurgroep** (met daarin bestuurders van de drie overheidslagen en een vertegenwoordiger van Windkracht Wieringermeer, een **werkgroep** (met daarin ambtenaren van de drie overheidslagen en vertegenwoordigers van Windkracht Wieringermeer) en een **klankbordgroep** (met daarin vertegenwoordigers namens de inwoners en enkele maatschappelijke organisaties) opgericht. Op deze wijze, hebben alle betrokken partijen hun advies, wensen en commentaar kunnen inbrengen.

Op 28 mei 2009 heeft de gemeenteraad de startnotitie voor het project Windplan Wieringermeer vastgesteld. Het eerste (driedaagse) **Windweekend**, in oktober 2009 georganiseerd in Wieringerwerf voor en door betrokkenen, fungeerde als breed georganiseerde aftrap en inspiratiebron voor de uitwerking van het Windplan.

2.2 Integrale uitwerking: Duurzaamheid in vier sporen

Het windplan is niet slechts een ruimtelijk-economisch ontwikkelplan, maar een integrale visie op de ontwikkeling van windenergie in relatie tot de duurzame ontwikkeling van Wieringermeer. De uitwerking van het windplan heeft dan ook plaatsgevonden langs vier sporen, die samen de pijlers vormen waarop het plan evenwichtig moet rusten. Deze pijlers zijn Ruimtelijke kwaliteit, Milieu en Ecologie, Economische Uitvoerbaarheid en Draagvlak. Al deze pijlers moeten 'voldoende stabiel' zijn om het windplan te kunnen dragen. De pijlers vormen tegelijkertijd een concrete uitwerking van de visie op de duurzame ontwikkeling van windenergie. Zij leveren een balans tussen de drie dimensies van duurzaamheid People, Planet en Prosperity - mens, milieu en economie.

2.2.1 Stap 1: Uitwerking ruimtelijke modellen

Het proces van visievorming is gestart met het zoeken naar ruimtelijke scenario's voor de landschappelijke inpassing van grootschalige windenergie. Bij deze zoektocht had de pijler 'Ruimtelijke kwaliteit' het primaat. In het Ruimtelijk Ontwerp (*Windplan Wieringermeer ruimtelijk ontwerp versie 3.0, 12 augustus 2010*) is het proces weergegeven van deze zoektocht. Vertrekpunt vormde een randvoorwaarden- en kansenkaart en een set ontwerputgangspunten. Op basis hiervan zijn twee ruimtelijke modellen uitgewerkt, die elk een ruimtelijk ideaal vertegenwoordigen. De modellen, Polderland en Boemerang, hebben aan de hand van het kader van de opgave een eerste praktische vertaling gekregen. Op 1 juni 2010 zijn de beide modellen tijdens een informatieavond gepresenteerd.

2.2.2 **Stap 2: Toetsing modellen Polderland en Boemerang op andere pijlers**

De modellen Polderland en Boemerang zijn in het kader van de m.e.r. en de passende beoordeling, op diverse milieu- en natuuraspecten getoetst. Ook is op hoofdlijnen gekeken naar de economische haalbaarheid en het te verwachten draagvlak voor beide modellen. Beide modellen bleken economisch en ecologisch niet uitvoerbaar te zijn.

→ *pijler Milieu en Economie*

Vanwege de omvang en aard van het plan en vanwege mogelijke effecten op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden IJsselmeer en Waddenzee, is voor het windplan een milieueffectrapportage (m.e.r.) (*Windplan Wieringermeer milieueffectrapport, 29 november 2010*) opgesteld. In het m.e.r. zijn de beide modellen getoetst op diverse aspecten. Daarnaast zijn de ecologische effecten van beide modellen in een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet in beeld gebracht (*Windplan Wieringermeer passende beoordeling, 25 november 2010*). De conclusie van de effectbeoordeling is dat beide modellen negatieve effecten hebben op diverse milieuaspecten. De grootste knelpunten liggen op het gebied van de volgende aspecten:

- Geluidbelasting op woningen;
- Geluidbelasting bij stiltegebieden;
- Slagschaduw (aantal woningen met een slagschaduwduur van meer dan 6 uur per jaar);
- Ecologie (verstoring van Vogelrichtlijngebied).

→ *pijler Economische uitvoerbaarheid*

Uit een toets op de economische uitvoerbaarheid bleek dat de modellen Polderland en Boemerang beide economisch niet haalbaar zijn en derhalve aangepast moeten worden.

→ *pijler Draagvlak*

Draagvlak bij de burgers van Wieringermeer is een belangrijke pijler voor het windplan. Op 16 juli 2010 is hiertoe door het College van B&W een Notitie Participatie vastgesteld als denkrichting voor de verdere uitwerking van de beoogde brede participatie in het windplan. De negatieve effecten op de andere twee pijlers, de resultaten van het windweekend in 2009 en de informatieavond van 1 juni 2010 gaven aanleiding tot de conclusie dat ook de pijler draagvlak onvoldoende stabiel was.

2.2.3 **Stap 3: Optimalisatie tot een syntheseontwerp**

Tijdens twee werksessies (d.d. 1 november 2010 en 13 januari 2011) tussen publieke partners (gemeente, provincie, Rijk en AgentschapNL) is besloten een syntheseontwerp samen te stellen, waarin het beste uit de twee modellen wordt verenigd en waarin iedere pijler minimaal voldoende stevig is om het windplan te dragen. Het syntheseontwerp, genaamd model Boogspant (*Windplan Wieringermeer koppeldocument versie 3.0, 11 februari 2011*), is het resultaat van de visievorming en maakt deel uit van de onderbouwing voor deze structuurvisie. Het synthesesemodel Boogspant is als voorkeursalternatief in het m.e.r. en de passende beoordeling getoetst. In hoofdstuk 3 wordt het syntheseontwerp gepresenteerd en de bijbehorende zonering in deze structuurvisie.

2.2.4 **Inspraak en overleg**

De ruimtelijke uitwerking van het windplan (zowel de twee ruimtelijke modellen als het synthesesemodel Boogspant) is tot stand gekomen in samenwerking tussen de publieke partners. Bewust is gekozen voor een publieke uitwerking, zodat voorkomen wordt dat oneigenlijke argumenten (bijv. grondposities) meewegen in de selectie en uitwerking van het ruimtelijke ontwerp. De ruimtelijke modellen Polderland en Boemerang zijn breed gepresenteerd, bediscussieerd en getoetst op de vier pijlers.

Ook het model Boogspant (en de vertaling daarvan in de ontwerp-structuurvisie) is in brede dialoog met alle betrokken partijen besproken. Procedureel is dat als volgt ingericht. Op 15 februari heeft het college van B&W besloten het voornemen om de ontwerp-structuurvisie in de inspraak- en overlegprocedure te brengen voor te leggen aan de Raadscommissie Grondgebiedzaken. De Raadscommissie heeft op 19

maart besloten dat de ontwerp-structuurvisie voldeed om in de inspraak in te kunnen brengen. Hierop heeft het college van B&W op 22 maart een definitief besluit genomen om de ontwerp-structuurvisie in de inspraak te brengen. De ontwerp-structuurvisie heeft van 18 april tot 30 mei 2011 ter inzage gelegen. Voorafgaand aan de start van de procedure hebben de gemeente Wieringermeer en de provincie Noord-Holland een tweede **Windweekend** georganiseerd. Tijdens het Windweekend is op toegankelijke wijze aan bewoners van Wieringermeer en andere geïnteresseerden informatie versterkt over het windplan, de ontwerp-structuurvisie en de inspraak- en overlegprocedure.

Tijdens de inspraakperiode heeft de gemeente 128 inspraakreacties ontvangen, waarvan 89 gelijklopende reacties uit de omgeving van Opperdoes en 12 gelijklopende reacties vanuit de omgeving Den Oever. Daarnaast heeft de gemeente elf inhoudelijke overlegreacties ontvangen van de aangeschreven instanties. Alle overleg- en inspraakreacties zijn samengevat en inhoudelijk beoordeeld en beantwoord in een Nota van inspraak en overleg.

Op 28 juni 2011 heeft de **Commissie m.e.r.** haar advies² uitgebracht over de MER (incl. de passende beoordeling) behorende bij de ontwerp-structuurvisie en de daarover ingediende inspraak- en overlegreacties. Het advies van Commissie m.e.r. was positief. De essentiële informatie voor besluitvorming is aanwezig. De Commissie adviseert voor de vervolgbesluitvorming nader onderzoek te doen naar de sterftberekening van relevante vogelsoorten, rekening te houden met de aanwezige lokale natuurwaarden en nader onderzoek te doen naar toepassing van kleinere turbines om bij gelijke opbrengst mogelijke hinder te reduceren. Ook adviseert de Commissie rekening te houden met de mogelijke gevolgen van het voornemen op het landschap van aangrenzende gemeenten.

2.2.5 Stap 4: Optimalisatie Model Boogspant

Sinds de publicatie van de ontwerp-structuurvisie (op basis van Model Boogspant) is een aantal omstandigheden gewijzigd. Bovendien hebben de resultaten van de communicatie, diverse consultaties en het overleg en inspraak geleid tot voortschrijdend inzicht.

De gewijzigde omstandigheden hebben vooral betrekking op het gewijzigde nationale beleid en de daaruit voortvloeiende bijstelling van de bijbehorende subsidieregeling. De nationale doelstelling voor windenergie is naar beneden bijgesteld tot het behalen van de Europese doelstelling. Daarnaast zijn de 'schotten' tussen verschillende opties van duurzame energie (zon, wind en biomassa) weggenomen, waardoor wind op land direct concurreert met de andere opties. In de SDE+ subsidieregeling wordt gestreefd naar een zo efficiënt mogelijke inzet van de subsidie. Dit betekent voor windenergie dus inzet van de meest rendabele windturbintypes. Op dit moment zijn dit de windturbintypes in de 3-3,5 MW klasse op een masthoogte van circa 100 meter. In de komende jaren kunnen echter grotere, efficiëntere turbines meer concurrerend worden. De intentie van het windplan is dat de windenergieopgave in Wieringermeer in één integraal project wordt gerealiseerd. Naar verwachting zal in 2012 één integraal plaatsingsplan worden ingediend, waarbij de initiatiefnemers een concreet windturbintype zullen kiezen. Bij een keuze voor het nu meest rendabele windturbintype volstaat de geboden ruimte in de ontwerp-structuurvisie niet meer.

Daarnaast blijkt uit de inspraak- en overlegreacties dat plaatsing van turbines op een aantal plaatsen binnen de zones van Boogspant onzekerder is dan aanvankelijk ingeschat. Het betreft met name plaatsen in de buurt van gasleidingen en andere aanwezige functies zoals bos en kassen. Dit noodzaakt tot meer ruimte en flexibiliteit in het oorspronkelijke Boogspantmodel, bijvoorbeeld door op een aantal plaatsen de zones in de breedte op te rekken, de lengte uit te breiden of een nieuwe lijn toe te voegen. Het vergroten van de beschikbare ruimte en het creëren van meer flexibiliteit in het gebruik van de beschikbare ruimte voor windenergie is noodzakelijk en vergroot de economische uitvoerbaarheid en daarmee de realisatiekans van het windplan binnen de kaders van de structuurvisie. Met deze conclusie, maar met gelijktijdige inbouw van de borging dat uiteindelijk niet meer ruimte wordt benut dan nodig voor de drie raadsopgaven, is onderzocht waar in de polder extra ruimte kan worden gevonden. Het

² "Windplan Wieringermeer, toetsingsadvies over het milieueffectrapport, 28 juni 2011, rapportnummer 2380-67"

resultaat van het onderzoek was een optimalisatie van het model Boogspant naar het model 'Opgerekte Boogspant + uitbreiding Oudelandertocht', dat als onderbouwing diende voor de structuurvisie, die ter vaststelling is voorgelegd aan de gemeenteraad.

2.2.6 Stap 5: Bijstelling uitbreidingsmodel naar aanleiding van amendement

Op 27 oktober 2011 heeft de gemeenteraad van Wieringermeer de Nota Inspraak en Overleg en de Structuurvisie Windplan Wieringermeer vastgesteld. De gemeenteraad heeft tegelijkertijd een amendement aangenomen dat er toe strekt dat voor het uitbreidingsscenario gekozen wordt voor het model 'opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht' in plaats van voorgestelde model 'opgerekte Boogspant + uitbreiding Oudelandertocht'. De ruimte die daadwerkelijk nodig is dient op dezelfde manier te worden ingevuld als in de structuurvisie staat aangegeven voor het voorgestelde model. Daarnaast is besloten dat bij de invulling van de locatie 'Kleitocht' het traject Nieuwesluiserweg - Schagerweg als eerste in aanmerking komt.

Aan dit amendement liggen de volgende overwegingen ten grondslag:

- Er zal minder geluidsoverlast zijn bij het model opgerekte Boogspant + Kleitocht dan bij het model opgerekte Boogspant + Oudelandertocht.
- Het aantal woningen met geluidshinder bij laatstgenoemde model is groter en er valt daarom meer weerstand te verwachten van bewoners uit dit gebied. Dit komt de snelheid van realisering van het Windplan niet ten goede.
- Dit is een ongewenste situatie, omdat de opzet van het Windplan voorziet in een zo groot mogelijk draagvlak onder de bevolking.
- Problemen aan de Kleitocht met omwonenden zijn veel minder te verwachten, omdat de grondposities probleemloos zijn vastgelegd.

Het volledige amendement treft u aan in bijlage 2.

De resultaten van het onderzoek, de bestuurlijke afwegingen en de conclusies voor het ruimtelijk ontwerp worden nader toegelicht in hoofdstuk 3.

3 Ruimtelijke visie

3.1 Ruimtelijk ontwerp

Eén integraal project

De gemeente en haar partners zien het project nadrukkelijk als één totaalproject, waarbij wordt gestreefd naar volledige herstructurering van de bestaande windturbines in Wieringermeer. Zowel in economische als ruimtelijke zin is de onderlinge samenhang van cruciaal belang voor het behalen van de projectdoelen.

Bij de uitvoering dient dan ook een directe koppeling gemaakt te worden tussen de realisatie van de drie grote deelsystemen enerzijds en de herstructurering van de solitaire windturbines anderzijds. Het is van belang dat de ruimtelijk-functionele samenhang gewaarborgd is. Ruimtelijke kwaliteit voor de polder kan immers alleen bereikt worden als alle systemen in zijn geheel en in samenhang worden gerealiseerd. De samenhang is ook van belang in relatie tot de elektriciteitsnetbeheerders Tennet en Liander, die op basis van de gehele opgave de voor realisatie vereiste strategische netuitbreiding en nieuwe aansluitingen zullen moeten voorbereiden en uitvoeren.

Model Boogspant

Het model Boogspant (zie figuur 3.1) vormt de basis voor het ruimtelijk ontwerp. Het model Boogspant is het resultaat van een zoektocht naar een optimale balans tussen de vier pijlers en bestaat uit drie robuuste systemen:

1. Een zeer groot systeem in het westen (de **Westcontour**) dat gevormd wordt door een continue ritmische lijn opgebouwd uit zeer flauwe tot sterkere krommes. Deze lijn vindt aansluiting bij het hoogste schaalniveau van de polder door een ervaarbare afspiegeling van de westelijke polderrand te zijn en de schaal van de Wieringermeer als geheel tastbaar te maken. Hiernaast heeft hij een onmiskenbare visuele rust en ritmische zeggingskracht en omarmt hij de leegte in het midden van de polder.
2. Een systeem in het noordoosten (de **Verlengde Waterkaaptocht**) gevormd door de bij opschaling zeer licht gebogen Waterkaaptochtlijn die zich met een sterkere boog naar het noorden doorzet. Deze lijn sluit aan bij de middenschaal, maakt hoofdrichtingen leesbaar, vormt een baken richting Afsluitdijk en IJsselmeer, en gaat een ruimtelijk spel met de A7 als belangrijke lijn van beleving aan. Bij realisatie van deze Westcontour dient het zweefvliegveld aan de Ulkeweg te worden verplaatst.
3. Een systeem in het zuidoosten dat vooral het pioniers- en onderzoeks karakter van de Wieringermeer onderstreept door plaatselijk een windenergielandschap te vormen, dat echter op belangrijke punten wel voldoet aan de geformuleerde ontwerpuitgangspunten. Dit systeem herbergt het **uitgebreide Windturbinetestpark ECN** en de **Verlengde Wagendorp**.

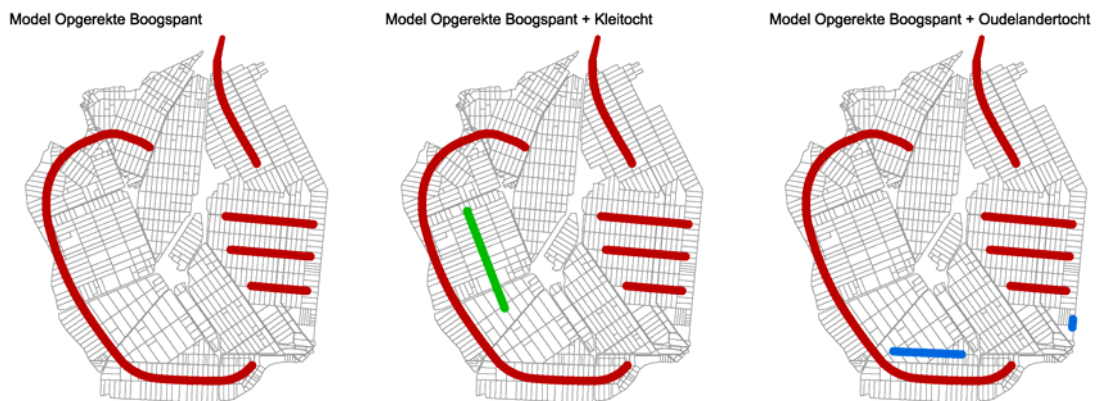
figuur 3.1: Ruimtelijk (synthese)ontwerp Boogspant

De drie systemen hebben onderling een zodanige afstand, maar ook samenhang dat zij als geheel een 'model Boogspant' vormen dat visuele rust en zeggingskracht combineert.

Praktische vertaling naar 'Opgerekte Boogspant + Uitbreiding Kleitocht'

Gewijzigde omstandigheden, voortschrijdend inzicht en de resultaten van de communicatie, consultaties en het overleg en inspraak hebben aangetoond dat vergroting van de beschikbare ruimte en meer flexibiliteit in het gebruik van de ruimte voor windenergie noodzakelijk is. Drie additionele Boogspantscenario's zijn ontwikkeld om het Boogspantmodel op te rekken en/of uit te breiden. De drie scenario's zijn tot stand gekomen door kleine aanpassingen via het verschuiven en verlengen van de lijnen in het Boogspantmodel en door toevoeging van enkele nieuwe lijnen. Door het Boogspantmodel aan te passen en uit te breiden ontstaat de mogelijkheid om extra turbines te realiseren. De volgende drie scenario's zijn onderzocht:

1. "Opgerekte Boogspant", waarin circa negen extra locaties gevonden zijn door uitbuiging en oprekking van de Westcontour, de Wagendorp en de twee bestaande ECN-lijnen
2. "Opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht", waarin naast de extra negen locaties uit scenario 1, een nieuwe lijn langs de Kleitocht is toegevoegd met ruimte voor circa twaalf extra locaties.
3. "Opgerekte Boogspant + uitbreiding Oudelandertocht", waarin naast de extra negen locaties uit scenario 1, een nieuwe lijn turbines ten noorden van en parallel aan de Oudelandertocht (ruimte voor circa acht extra locaties) en twee extra turbines ten noorden van de "Ambtenaar", langs de Zuiderdijkweg, zijn toegevoegd.

De drie scenario's zijn beoordeeld op de pijlers Milieu en Ecologie en Ruimtelijke kwaliteit³. Conclusie van het effectenonderzoek is dat - indien rekening gehouden wordt met enkele aanbevelingen en aspecten - de herstructurering van het windlandschap in de Wieringermeer verantwoord kan plaatsvinden vanuit landschap, milieu en ecologie.

Op 27 oktober 2011 heeft de Raad gekozen voor het model **Opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht** (zie figuur 3.2) als basis voor de structuurvisie. Het model krijgt de voorkeur boven het model 'Opgerekte Boogspant + uitbreiding Oudelandertocht' vanuit de pijlers Milieu en Draagvlak. De uitbreiding Kleitocht veroorzaakt minder geluidgehinderde woningen en lijkt vanwege een groter draagvlak eenvoudiger te realiseren. In het voorkeursmodel wordt verder de Westcontour nabij Agriport enigszins verlengd. Het voorkeursmodel kent ten opzichte van het model Boogspant de volgende aanvullingen en aanpassingen:

Westcontour:

- Doortrekking van de Westcontour aan de beide uiteinden;
- Verschuiving van de zone in oostelijke richting tussen de Nieuwesluiserweg en de Noormantocht, in verband met de afstand tot de Omringdijk.
- Uitbuiging van de noordwestelijke en zuidwestelijke bocht om meer flexibiliteit te creëren en eventueel aan de zuidzijde meer plaatsingsruimte te creëren.

³ Arcadis, "Oplegnotitie Windplan Wieringermeer", 4 augustus 2011

Verlengde Waterkaaptocht

- In zuidelijke richting terugleggen van de zone in het Robbenoordbos nabij Den Oever.
- Geringe verlenging van de zone in zuidelijke richting.

Uitgebreide windturbinetestpark ECN en Wagendorp

- Verlenging van Wagendorp in oostelijke richting waardoor één extra locatie beschikbaar komt
- Verlengen van de twee bestaande ECN-zones zodat op elke lijn een extra locatie ontstaat.

Extra zone Kleitocht

- Een extra zone langs de Kleitocht, tussen de Nieuwesluiserweg en de Alkmaarseweg, die ruimte biedt aan circa twaalf extra locaties.

Figuur 3.2: Ruimtelijk ontwerp 'Opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht'

3.2 Relatie met andere pijlers

Met het model 'Opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht' blijven ook de andere drie pijlers stevig genoeg onder het windplan staan.

Milieu en ecologie

Uit de effectbeoordeling op milieu en ecologie blijkt dat het oorspronkelijke model Boogspant op de belangrijkste aspecten ecologie en geluid beter scoort dan de modellen Polderland en Boemerang.

Uit de passende beoordeling blijkt dat er bij het oorspronkelijke model Boogspant geen sprake is van significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden IJsselmeer en Waddenzee. Er is wel sprake van negatieve effecten op een aantal niet-broedvogels, als gevolg van (optische) verstoring, maar deze verstoring is aanvaardbaar (niet significant). Hiermee is wel sprake van een vergunningplichtige situatie, maar er is geen noodzaak voor een zogenaamde ADC-toets. Voor het aspect geluid geldt dat er een aantal extra maatregelen nodig zijn om te voldoen aan de geluidsnormen. Deze maatregelen zullen worden meegenomen in de verdere uitwerking.

In de oplegnotitie Windplan Wieringermeer zijn de effecten voor milieu en ecologie van de drie additionele Boogspantscenario's beoordeeld, mede in relatie tot het oorspronkelijke Boogspantmodel. Uit deze beoordeling blijkt dat bij de verdere uitwerking mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn voor de aspecten ecologie (met name vogels en vleermuizen), geluid en slagschaduw. Als het windplan rekening houdt met de genoemde aspecten kan de herstructurering van het windlandschap in de Wieringermeer verantwoord plaatsvinden vanuit milieu en ecologie.

In deze structuurvisie worden de zones opgenomen, waarbinnen de plaatsing van de windturbines kan plaatsvinden. Bij de verdere planuitwerking in bestemmingsplannen, zal het ontwerp verder geoptimaliseerd worden, teneinde de negatieve effecten op ecologie, geluid en slagschaduw te minimaliseren.

Economische uitvoerbaarheid

Met een goede aansluiting bij bestaande lijnopstellingen en voldoende plaatsingsruimte is economische herstructurering mogelijk. Het model Opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht oogt dan ook, uitgaande van de kennis van nu, met alle genoemde randvoorwaarden met betrekking tot herstructurering en participatie haalbaar. Door de aanvullende ruimte in de uitbreiding Kleitocht en de verlenging van enkele systemen is bovendien meer flexibiliteit mogelijk, die nodig is om in te kunnen spelen op de gewijzigde omstandigheden. Op de economische uitvoerbaarheid wordt verder ingegaan in de uitvoeringsparagraaf (hoofdstuk 4).

Draagvlak

Door de visuele rust van de gezamenlijke drie systemen van opstellingen en het vrijwaren van het midden van de polder kon het oorspronkelijke model Boogspant naar verwachting over het algemeen gewaardeerd worden. Het model Opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht zal vanwege de extra opgenomen plaatsingsruimte wellicht wat aan draagvlak inboeten. Het stellen van (ruimtelijke) randvoorwaarden en prioritering bij de realisatie kan hier aan tegemoet komen.

Bij de verdere uitwerking zal communicatie met omwonenden en overige burgers blijven plaatsvinden om recht te doen aan hun belangen. Het windplan krijgt door de participatie van burgers een bredere betekenis voor de inwoners van de gemeente. Een denkrichting voor participatie is opgenomen in de nota "**Participatie Belanghebbenden Wieringermeer**" van 7 juli 2011 waarbij voor diverse partijen en groepen mogelijkheden worden gecreëerd om in het project mee te doen. De Nota is op 27 oktober 2011 door de gemeenteraad van Wieringermeer vastgesteld. De gemeente beschouwt participatie nadrukkelijk als randvoorwaardelijk voor de realisatie van het windplan, dat wil zeggen zonder participatie geen realisatie van de turbines zoals vastgelegd in het windplan. De doelstelling van het participatiebeleid is "het versterken van draagvlak en mentaal eigenaarschap van het windplan bij de gemeenschap". Voor de nadere uitwerking zijn drie uitgangspunten geformuleerd.

Het motief om in te zetten op participatie is windenergie als investering van ondernemers en de gemeenschap van Wieringermeer in een duurzame energievoorziening. De investering vindt plaats op een schaal die de eigen behoefte van de gemeente (ver) te boven gaat. Het is vanuit deze opvatting dan ook redelijk dat hiertegenover een zeker rendement staat. Een rendement niet alleen in zakelijke of financiële termen, maar juist ook in maatschappelijke termen. Dit is *het basisuitgangspunt* voor de beoordeling en keuze van participatieopties.

Het *tweede uitgangspunt* is eenvoudige uitvoerbaarheid van participatieopties. Uitvoering van de opties moet bovendien op langere termijn zichtbaar en blijvend merkbaar zijn voor de gemeenschap. Alleen dan kan er ook (meer) draagvlak ontstaan.

Het *derde uitgangspunt* is passendheid van de participatiemogelijkheden binnen het zakelijk en financieel kader van het Windplan als geheel (de businesscase). Bij voorkeur wordt gezocht naar participatieopties die de rentabiliteit van het plan niet onevenredig belasten (of wellicht juist versterken) en die met een relatief gering financieel gevolg een relatief groot effect hebben in (zichtbaar) maatschappelijk rendement.

Op basis van de uitgangspunten en nader onderzoek wordt voorgesteld in ieder geval in overleg met de private partijen in te zetten op de volgende participatieopties:

1. profijtregeling direct omwonenden (800-1000 meter is gebruikelijk);
2. oprichting Wieringermeerfonds (reservering van een jaarlijks bedrag uit de exploitatie voor ondersteuning van maatschappelijke doelstellingen);
3. ontwikkeling spin-off traject samen met betrokken partijen (werk-met-werk maken en nieuwe allianties zoeken).

3.3 Zonering: structuurvisiekaart

In figuur 3.3 is de zonering voor de structuurvisie weergegeven. De kaart vormt de ruimtelijke uitwerking van de structuurvisie en bevat de onderdelen van het vernieuwde windturbinepark van Wieringermeer. De basis voor de structuurvisiekaart is het model 'Opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht'.

Prioritering

Het model 'Opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht' biedt voldoende ruimte aan uitvoerende partijen voor het maken van een economisch uitvoerbaar plan binnen een integraal ontwerp. Een belangrijke voorwaarde bij de uitwerking en realisatie van het windplan is dat de beschikbare ruimte in de zonering op een optimale en efficiënte wijze wordt ingevuld voor de drie Raadsopgaven (zie § 1.1). De uiteindelijke invulling zal bepaald worden in overleg met private partijen, waarbij voor de gemeente een prioriteitsstelling van toepassing is. Uitgangspunt is zo veel mogelijk vasthouden aan het robuuste patroon van het oorspronkelijke Boogspantmodel, geënt op enkele lange herkenbare lijnopstellingen. Wanneer in de planvorming mocht blijken dat de zonering meer ruimte biedt dan nodig is voor de realisatie van het windplan, dan vervallen de zones in de onderstaande volgorde:

- als eerste vervalt het gedeelte van de Kleitocht ten zuiden van de Schagerweg;
- als tweede vervalt het noordelijke gedeelte van de Kleitocht tussen de Schagerweg en de Nieuwesluiserweg;
- in derde instantie vervalt de extra ruimte, die is ontstaan door het oprekken en uitbuigen van de contouren van het Boogspantmodel;
- en als laatste kunnen delen vervallen van de drie grote systemen uit het Boogspantmodel

Borging ruimtelijke kwaliteit

In bestemmingsplannen zullen de diverse systemen concreter worden ingevuld. Voor de waarborging van de ruimtelijke kwaliteit gedurende de verdere planvorming is het van belang na te gaan hoe gevoelig de ruimtelijke kwaliteit van het model 'Opgerekte Boogspant + uitbreiding Kleitocht' is voor grotere of kleinere afwijkingen. Hiertoe gelden twee belangrijke leidraden:

1. als aanpassingen aan de posities van molens nodig zijn, mogen deze niet leiden tot een substantiële plaatselijke afwijking van het grote systeem. Het gehele systeem moet dan afgepast worden zodat turbineposities gunstiger worden, maar de ruimtelijke kwaliteit van het geheel gewaarborgd blijft.
2. aanpassingen moeten altijd getest worden vanuit ooghoogteperspectief.

In een **beeldkwaliteitplan** zullen per systeem de relevante aspecten voor ruimtelijke kwaliteit worden vastgelegd. Het zal een 'dynamisch beeldkwaliteitplan' worden, dat kaders biedt voor toetsing vanuit de beweging door het landschap (een continu veranderend perspectief vanuit de ervaring op ooghoogte). Als ruimtelijk vertrekpunt wordt hierin onder meer meegenomen dat de lengte van het rotorblad gekoppeld is aan de ashoogte van de betreffende windturbine. Hierbij geldt het (stedenbouwkundig) principe van de gulden snede als uitgangspunt. Voor windturbines vertaalt dit principe zich met de voorwaarde dat de lengte van het rotorblad circa 1/2 van de ashoogte mag bedragen. Voor de zone die specifiek aangewezen is als testlocatie voor prototypen windturbines is deze voorwaarde niet van toepassing.

Toelichting op de zonering

Voor elk van de lijnopstellingen is een breedte gekozen van 400 meter. Deze breedte is gebaseerd op windturbines met een masthoogte van 120 meter en 126 meter aan rotordiameter. Met de gekozen breedte is een balans gevonden tussen rechtszekerheid, flexibiliteit in de uitwerking en de reikwijdte van het m.e.r. en de passende beoordeling.

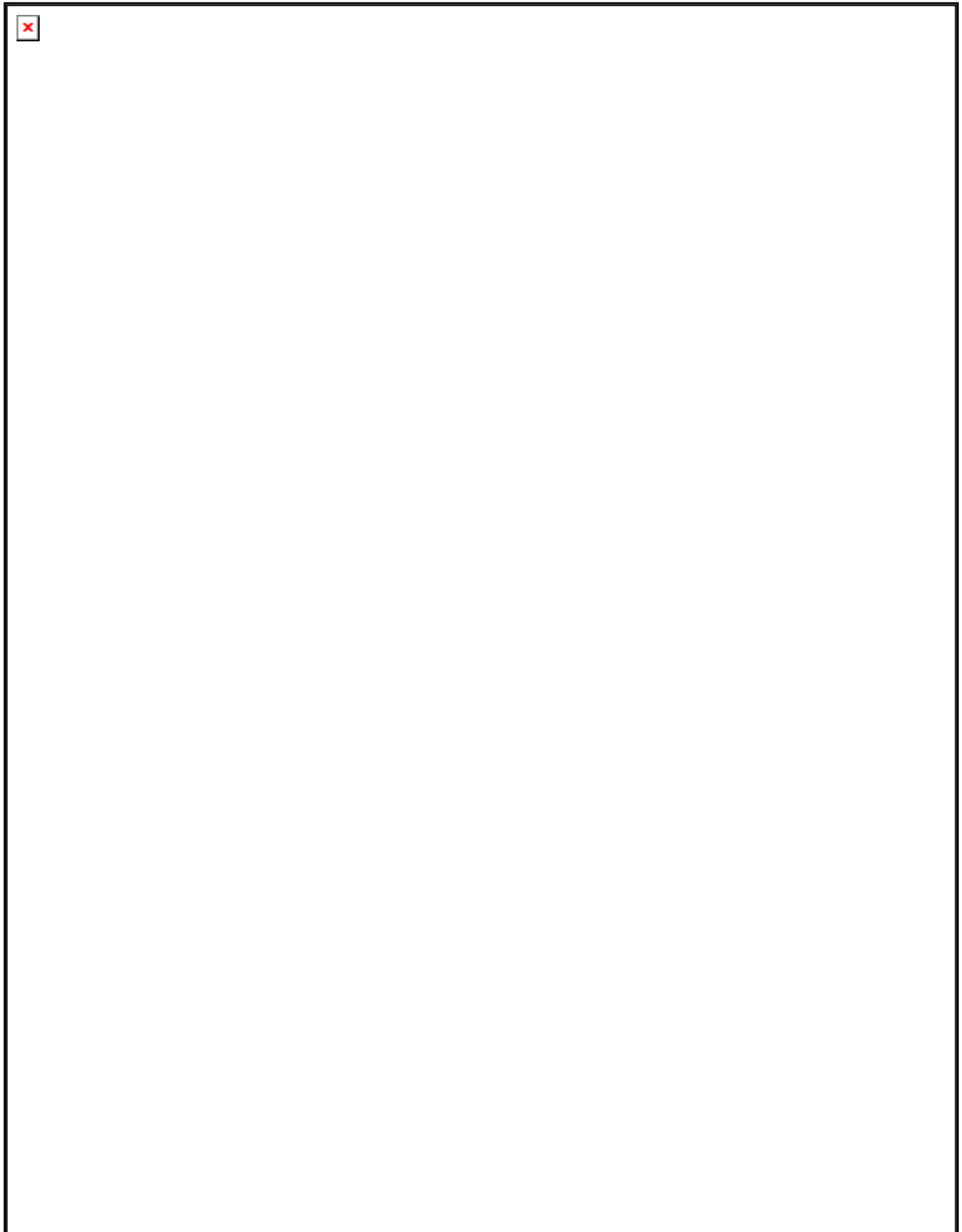
Aan de noordelijke kant van zowel de Westcontour en de Verlengde Waterkaaptocht is de zone plaatselijk smaller in verband met de ligging van stiltegebieden. Binnen stiltegebieden is plaatsing van windturbines niet wenselijk. Bij de situering van de zone van de Westcontour is bovendien rekening gehouden met een zekere afstand tot de Omringdijk. Tenslotte is in de bochten van de Westcontour extra ruimte opgenomen om meer flexibiliteit te bieden in de plaatsingsmogelijkheden, onder meer in verband met gasleidingen en andere belemmeringen.

Binnen de aangegeven zones kunnen de windturbinesystemen worden opgericht. Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden:

- Een ashoogte van de windturbines van minimaal 100 en maximaal 120 meter.
- Alle windturbines binnen één zone moeten dezelfde kant op draaien.
- Binnen één zone moeten dezelfde windturbines met een zelfde verschijningsvorm staan.
- Op wegen en waterlopen mogen geen windturbines worden geplaatst.

Voor de zone die specifiek aangewezen is als testlocatie voor prototypen windturbines gelden hierop de volgende twee uitzonderingen:

- In deze zone mogen turbines opgericht worden met een maximale rotordiameter van 175 meter.
- In de zone mogen meetmasten opgericht worden met een maximale hoogte van 150 meter.
- In deze zone hoeven niet alle windturbines dezelfde verschijningsvorm te hebben.

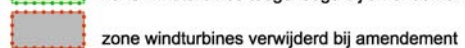
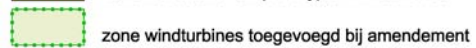
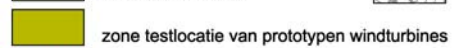
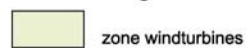
Figuur 3.3: Structuurvisiekaart

LEGENDA

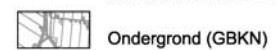
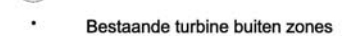
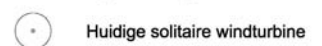
Plangebied

Bestemmingen

Verklaring ondergrond

4 Uitvoeringsparagraaf

4.1 Wettelijk kader

De structuurvisie geeft het ruimtelijk planologische en daarmee ook juridische kader. De instrumenten uit de Wro om in planologisch-juridische zin de ontwikkelingen zoals opgenomen in deze structuurvisie mogelijk te maken, zijn het bestemmingsplan (ook wijzigings- en uitwerkingsplannen) en de beheersverordening. Om de ambities op het gebied van windenergie te verwezenlijken benoemd de structuurvisie de projecten die verder moeten worden uitgewerkt en ontwikkeld.

Sinds de invoering van de Wro kan met de structuurvisie ook een basis worden gelegd voor het kostenverhaal bij bouwplanontwikkelingen. Hoofddlijn van het wettelijke kostenverhaal is dat het een verplichting is geworden, om de kosten die tot de grondexploitatie behoren op de partij die tot bouwplanontwikkeling overgaat, te verhalen. In het Besluit ruimtelijke ordening (hierna: Bro) is opgenomen welke ontwikkelingen onder de term 'bouwplan' worden verstaan.

Als bouwplan als bedoeld in artikel 6.12, eerste lid, van de wet, wordt aangewezen een bouwplan voor:

- a. de bouw van een of meer woningen;*
- b. de bouw van een of meer andere hoofdgebouwen;*
- c. de uitbreiding van een gebouw met ten minste 1.000 m² bruto vloeroppervlakte of met een of meer woningen;*
- d. de verbouwing van een of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren, voor woondoeleinden, mits ten minste 10 woningen worden gerealiseerd;*
- e. de verbouwing van een of meer aaneengesloten gebouwen die voor andere doeleinden in gebruik of ingericht waren, voor detailhandel, dienstverlening, kantoor of horecadoweleinden, mits de cumulatieve oppervlakte van de nieuwe functies ten minste 1.500 m² bruto vloeroppervlakte bedraagt;*
- f. de bouw van kassen met een oppervlakte van ten minste 1.000 m² bruto vloeroppervlakte.*

definitie bouwplan art. 6.2.1 Bro zoals geldend op 1-11-2010

De bouw van een windmolen wordt gezien als de bouw van een hoofdgebouw (6.2.1 sub b Bro) en vormt dus een bouwplan. Bij de eerste bouwvraag, die tot gevolg heeft dat het perceel in gebruik wordt genomen voor de nieuwe functie, wordt deze aangemerkt als een aanvraag voor een hoofdgebouw. Aan deze bouwvraag wordt de exploitatiebijdrage voor het gehele perceel verbonden.

Naast het ruimtelijk-juridische kader geeft de structuurvisie dus ook een financiële basis voor het kostenverhaal. De financiële uitvoerbaarheid van projecten is naast de planologisch-juridische haalbaarheid een belangrijke factor. Of en hoe projecten zoals opgenomen in deze structuurvisie tot uitvoering worden gebracht, is dus afhankelijk van de financiële haalbaarheid, de ruimtelijk-planologische en juridische haalbaarheid. Daarnaast spelen ook het bestuurlijke en maatschappelijk draagvlak een rol, evenals de beschikbare capaciteit van de gemeentelijke organisatie.

De structuurvisie dient daarmee een bepaalde mate van inzicht en zekerheid te geven naar initiatiefnemers van bouwplanontwikkelingen over de door de gemeente gewenste uitvoering van deze ontwikkelingen.

Methodiek kostenverhaal in relatie tot Windenergie

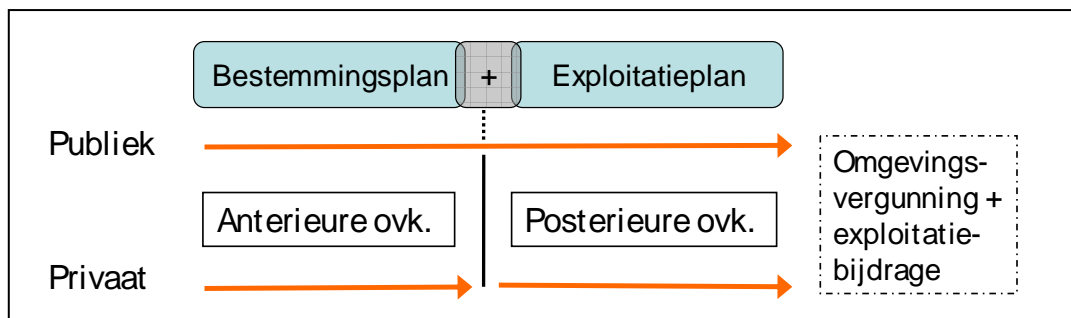
De uitvoering van het windplan heeft tot doel de opbrengst van windenergie in de polder te verhogen door opschaling en herstructurering van het huidige windturbinebestand. Met het windplan geeft de gemeente Wieringermeer invulling aan de behoefte tot herstructurering van het bestaande bestand aan windturbines, maar ook biedt het windplan een kader voor toetsing van bestaande en nog te verwachten aanvragen voor plaatsing van windturbines. Het windplan geeft invulling aan de volgende opgaven:

1. de uitbreiding van het Windturbinetestpark ECN;
2. verantwoorde opschaling van de bestaande windturbinelijnopstellingen;
3. de herstructurering van solitaire windturbines.

In deze uitvoeringsparagraaf wordt de (financiële) realisatie van de projecten ondersteund door het beleids- en wettelijke kader te benoemen waarbinnen de uitvoering ter hand kan worden genomen.

De methodiek voor de toepassing van het kostenverhaal is beschreven in afdeling 6.4 'Grondexploitatie' van de Wro. Het streven van de wet is ontwikkelingsplanologie te faciliteren. Overheden en private ontwikkelende partijen krijgen de mogelijkheid om, binnen de kaders van de wet en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, door het sluiten van overeenkomsten en het opstellen van een exploitatieplan, het kostenverhaal te regelen.

Uitgangspunt van de wet is om door middel van het sluiten van anterieure overeenkomsten afspraken omtrent het volledige kostenverhaal vast te leggen. Wanneer het niet mogelijk is om met één of meerdere grondeigenaren overeenstemming te bereiken omtrent dit kostenverhaal, is de gemeente verplicht tegelijkertijd met het vaststellen van het ruimtelijk-planologische besluit ook een exploitatieplan vast te stellen. Na het vaststellen van een exploitatieplan is het nog mogelijk om posterieure overeenkomsten te sluiten binnen de kaders zoals vastgelegd in het exploitatieplan. Het vaststellen van een exploitatieplan is verplicht wanneer er sprake is van een bouwplan dat mogelijk wordt gemaakt door middel van een (uit te werken) bestemmingsplan, een wijzigingsbevoegdheid, een inpassingsplan of een afwijking van een beheersverordening.

In de Wro zijn drie criteria opgenomen voor de verdelingssystematiek. De exploitatiekosten worden op de grondeigenaren verhaald op grond van de beginselen van profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit.

Profijt: de locatie moet nut ondervinden van de te treffen werken, maatregelen of voorzieningen. Deze toets geldt alleen voor de locatie als geheel, niet per bouwperceel binnen een locatie;

Toerekenbaarheid: er moet een causaal verband zijn tussen de gebiedsontwikkeling en de kosten. De werken, maatregelen en voorzieningen zouden niet aan de orde zijn zonder dat plan of de kosten worden mede gemaakt ten behoeve van dat plan;

Proportionaliteit: indien meerdere gebieden baat hebben bij een werk, maatregel of voorziening moeten deze naar evenredigheid (neergelegd in expliciet gemaakte verdeelmaatstaven) worden verdeeld. Dat betekent dat de gemeente transparant en gemotiveerd moet aangeven volgens welke systematiek de kosten zijn toegerekend.

In het exploitatieplan kunnen ook locatie-eisen (eisen met betrekking tot uitvoering van werken en werkzaamheden, aanleg van nutsvoorzieningen en inrichting van openbare ruimte) en het bepalen van een tijdvak dan wel fasering worden opgenomen. Met name de uitwerking van de Structuurvisie in een dynamisch beeldkwaliteitsplan kan als belangrijke input dienen voor het stellen van locatie-eisen (zowel in het exploitatieplan als bij de eerder te sluiten anterieure overeenkomsten). Het tijdvak van realisatie en de fasering in de realisatie kunnen eveneens in anterieure overeenkomsten, danwel in het exploitatieplan worden opgenomen om te sturen op de door de gemeente gewenste wijze van uitvoeren.

Het borgen van de ruimtelijke kwaliteit is voor de gemeente een belangrijk en hard uitgangspunt. Zij zal bij de uitvoering van het windplan hier sterk op sturen. Dit zal tot uiting komen bij het stellen van de locatie-eisen en de door de gemeente beoogde fasering. De uitvoering van het windplan door middel van de realisatie van de nieuwe windturbinelijnopstellingen, uitbreiding van het Windturbinetestpark ECN en de herstructurering van solitaire windturbines wordt gezien als één integraal project. Dit betekent dat bij de uitvoering de gemeente de planontwikkeling zal beoordelen door een integrale

afweging te maken ten aanzien van de aspecten ruimtelijke kwaliteit, economische uitvoerbaarheid en fasering. Uitgangspunt is dat er niet meer ruimtebeslag wordt gelegd dan strikt vanuit de economische uitvoerbaarheid noodzakelijk is. De nu in de Structuurvisie opgenomen ruimte voor de plaatsing van windmolens betreft dan ook het maximale ruimtebeslag. Het streven van de gemeente is echter dat er zo min mogelijk ruimtebeslag wordt gelegd. Wanneer de economische uitvoerbaarheid reeds kan worden behaald, gebruikmakend van minder ruimtebeslag dan het maximaal geboden ruimtebeslag, ligt daar reeds het plafond.

4.2 Bovenwijkse/Bovenplanse Voorzieningen

Het is mogelijk dat voor de planontwikkeling kosten worden gemaakt voor werken, werkzaamheden en maatregelen die gedeeltelijk of geheel buiten het exploitatiegebied plaatsvinden. De mogelijkheden tot het verhalen van deze kosten zijn via het publiekrechtelijke spoor (het exploitatieplan) verschillend dan via het privaatrechtelijke spoor (anterieure overeenkomst). Wanneer deze kosten via het exploitatieplan kunnen worden verhaald, gelden de drie criteria: profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. Voor deze kosten speelt de structuurvisie een belangrijke rol wanneer het tijdpad van realisatie van het bouwplan en de aanleg van de voorziening niet gelijk oplopen. Deze kosten, ook wel bovenplanse kosten genoemd, kunnen via een fonds verhaald worden. Wanneer de gemeente deze kosten verhaald via het anterieure spoor is het van belang dat de gemeente deze kosten op zodanige wijze verdeeld, dat sprake is van een consistente, transparante motivering en hierbij een bestendige gedragslijn hanteert. Om deze kosten te kunnen verhalen is het voor de motivatie en onderbouwing verstandig om deze ontwikkelingen en voorzieningen in de structuurvisie op te nemen, het is echter niet strikt noodzakelijk.

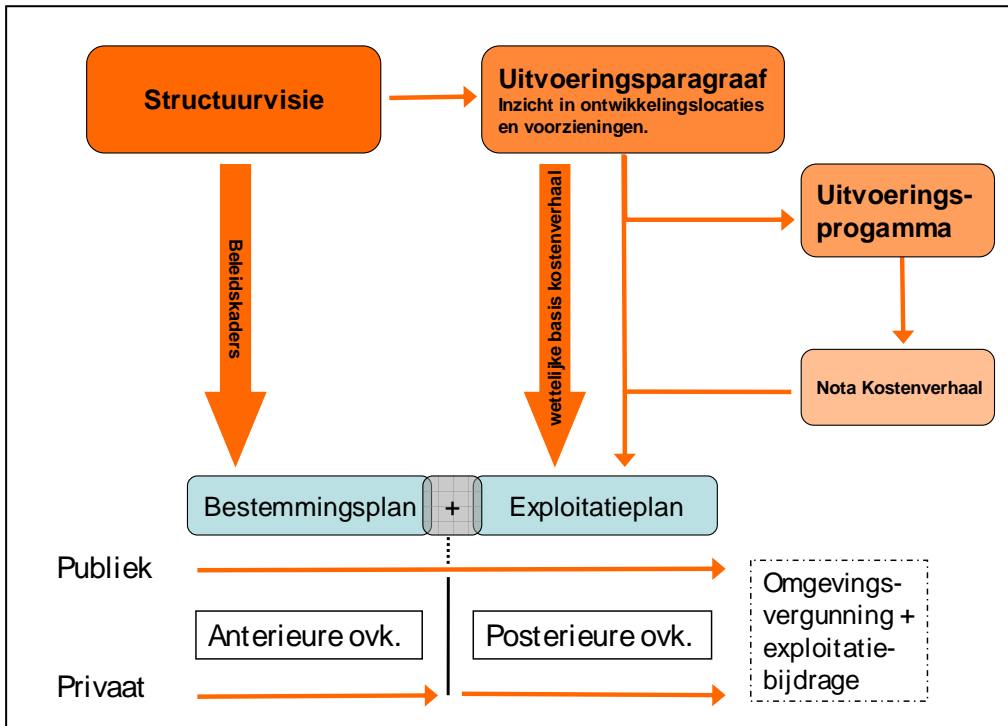
Om kosten te verhalen voor werken en werkzaamheden die niet binnen één exploitatiegebied vallen maar voor meerdere exploitatiegebieden worden gemaakt is het mogelijk om via het exploitatieplan (dus afdwingbaar) een fondsbijdrage op te nemen (artikel 6.13 lid 7 Wro, dit worden ook wel bovenplanse kosten genoemd). Hiertoe is het noodzakelijk om een fonds in te stellen. Dit wordt verder uitgewerkt in een Nota Kostenverhaal. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat in de structuurvisie aanwijzingen zijn opgenomen over de bestedingen die ten laste van dit fonds zullen komen. Ook gelden hierbij de drie criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. Bovendien dienen de bijdragen die in het fonds zijn gestort binnen de planperiode te worden besteed/ onttrokken voor de werken en werkzaamheden waarvoor het fonds was ingesteld. De grondslag voor de toerekening wordt eveneens in de uit te werken nota opgenomen.

Bijdragen aan Ruimtelijke Ontwikkelingen

Ook is de structuurvisie de noodzakelijke onderlegger voor het vragen van een bijdrage voor "ruimtelijke ontwikkelingen" (artikel 6.24 lid 1 sub a Wro). Hierbij kan gedacht worden aan maatschappelijk belangrijke functies, zoals natuur, recreatie, waterberging en infrastructuur. In verband hiermee dienen de ruimtelijke ontwikkelingen in de structuurvisie te zijn beschreven. De drie criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit behoeven voor deze bijdrage niet te worden toegepast. Deze bijdrage is alleen op vrijwillige basis af te spreken en in een anterieure overeenkomst vast te leggen.

4.3 Economische Uitvoerbaarheid Windenergie

Uitgangspunt is bij vaststelling Structuurvisie dat de economische uitvoerbaarheid van het plan voldoende aannemelijk is. Het financiële kader voor het kostenverhaal is in deze structuurvisie opgenomen. Verdere uitwerking (ramingen van de bedragen en de wijze van fondsvorming en -bijdragen) vindt plaats in een nog op te stellen Nota Kostenverhaal, dat specifiek voor de uitvoering van het windplan zal worden opgesteld (hierna genoemd: Nota Kostenverhaal windplan).

Vereveningsrelaties Windenergie

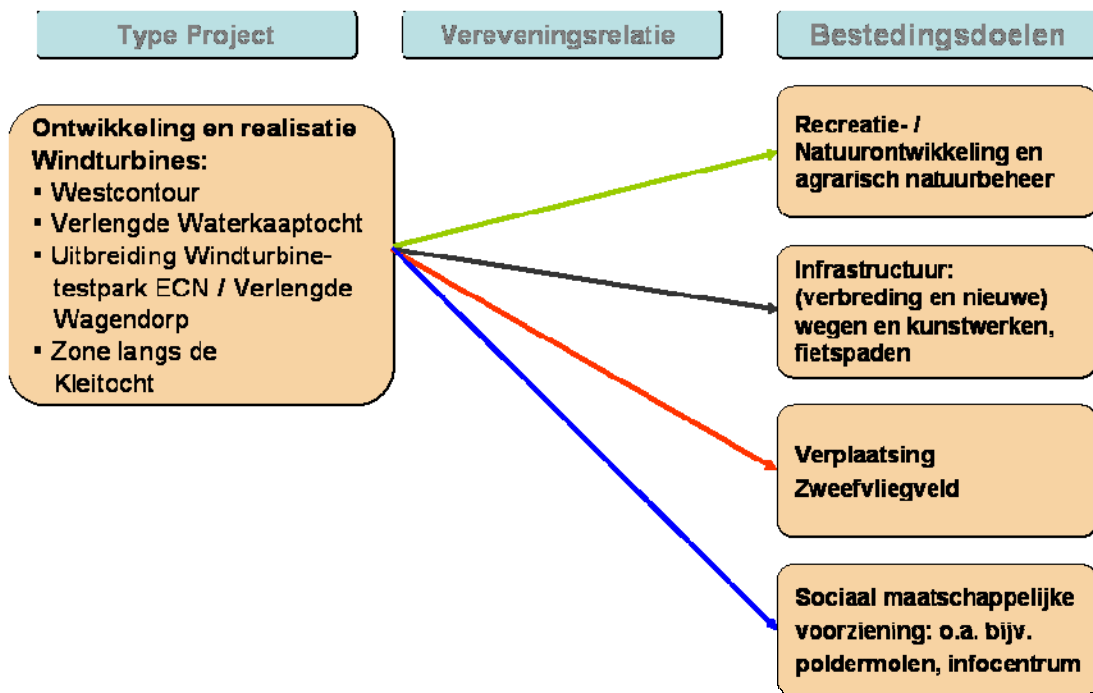
Om kosten te kunnen verevenen dient sprake te zijn van verdien- en tekortlocaties. In bijlage 1 staat het project Windplan dat in de komende jaren is voorzien om tot uitvoering te worden gebracht. Hierbij is onderscheid te maken in:

1. projecten met een positief exploitatiesaldo (verdienlocaties of kostendragers). Bij deze projecten overstijgen de opbrengsten de kosten en is er dus sprake van een positief exploitatiesaldo;
2. projecten waar geen directe financiële opbrengsten worden gerealiseerd, zoals de aanleg van infrastructurele voorzieningen (tekortlocaties). De tekortlocaties (met een negatief exploitatiesaldo) zijn locaties waarin bijvoorbeeld alleen infrastructurele voorzieningen worden aangelegd.

Fondsvorming en financiële uitvoerbaarheid

Op het moment van de vaststelling een inschatting gemaakt van de ontwikkelingen van projecten die als kostendrager kunnen dienen en de potentiële tekortlocaties opgenomen. Er bestaat dus een vereveningsbasis voor het kostenverhaal waartoe deze structuurvisie de grondslag legt. Stortingen in een fonds kunnen pas plaatsvinden wanneer over de bijdragen afspraken zijn gemaakt en vastgelegd in anterieure overeenkomsten en wanneer het ruimtelijke plan concreet in procedure wordt gebracht. Op het moment dat de fondsbijdrage in de exploitatieopzet wordt opgenomen dient bekend te zijn aan welke posten het fonds besteed gaat worden. De vereveningsrelatie via in te stellen fondsen wordt in deze structuurvisie vastgelegd.

Voortvloeiend uit de wensen van de gemeente voor de uitvoerbaarheid van de in deze structuurvisie benoemde projecten en het daaraan gerelateerde kostenverhaal zijn de volgende vereveningsrelaties benoemd:

De in te stellen fondsen worden gevoed door projecten en leveren een bijdrage aan de bestedingsdoelen. Deze projecten zijn gecategoriseerd, waarbij de bestedingsdoelen aansluiten op de beleidsdoelstellingen.

Criteria toedeling bestedingsdoelen Fondsen

Voor de komende jaren (periode 2011-2020) is, zoals reeds gesteld, de toedeling van de bestedingsdoelen bekend. De fondsstructuur zoals opgenomen in de Notitie Reserves en Voorzieningen dient te worden aangevuld op grond van de toedeling van de bestedingsdoelen.

De concrete invulling van de bestedingsdoelen wordt in de Nota Kostenverhaal windplan nader uitgewerkt. De richting waarin deze invulling gaat plaatsvinden verloopt in ieder geval via de volgende (afwegings)criteria zijn opgenomen:

1. Er moet sprake zijn van een nieuwe voorziening of het ingrijpend aanpassen c.q. verbeteren van een bestaande voorziening. Regulier onderhoud of verbetering van voorzieningen in het kader van regulier beheren behoren hier niet toe;
2. De realisering van een nieuwe voorziening of het ingrijpend aanpassen c.q. verbeteren van een bestaande voorziening dient een (ruimtelijke en/of functionele) samenhang te hebben met één of meerdere gebieden dan wel een ruimtelijke ontwikkeling binnen de gemeente;
3. De voorziening moet het nut van één exploitatiegebied overstijgen en meerdere gebieden moeten profijt hebben van de voorziening;
4. De bijdragen aan een ruimtelijke ontwikkeling (de sociaal maatschappelijke voorziening) worden eveneens in een fondsstructuur ondergebracht, echter deze zijn alleen privaatrechtelijk overeen te komen.

De verantwoording van de toedeling van de bestedingsdoelen verloopt via een jaarlijkse bijstelling van de Nota Kostenverhaal windplan en loopt gelijk met de begrotings- en jaarrekeningcyclus van de gemeente. Op deze wijze wordt verantwoording over de kostenverdeling afgelegd en blijft voldoende flexibiliteit over om in te spelen op de ruimtelijke dynamiek en voortschrijdende inzichten en is tevens meer politiek-bestuurlijke sturing mogelijk. Het bovengenoemde afwegingskader is daarbij leidend voor de toekenning van nieuwe concrete bestedingsdoelen en de hoogte van de bijdrage, vallend binnen de categorieën zoals in het schema is aangegeven.

Uitvoeringsprogramma en actualisatie structuurvisie voor kostenverhaal

Gekoppeld aan deze structuurvisie zijn een jaarlijks te actualiseren uitvoeringsprogramma en een Nota Kostenverhaal windplan. Voor verdergaande planuitwerking dient naast het uitvoeringsprogramma ook de Nota Kostenverhaal windplan te worden geactualiseerd. Deze zijn al opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Wanneer nieuwe initiatieven of projecten tot ontwikkeling worden gebracht die geen basis hebben in de structuurvisie, worden deze opgenomen in het uitvoeringsprogramma behorende bij deze structuurvisie. Hiertoe blijft de basis van de structuurvisie bestaan en wordt de actualiteit gewaarborgd door het programma en de nota. Wanneer er anterieure overeenkomsten, dan wel exploitatieplannen moeten worden opgesteld is er steeds de beschikking over een actueel kader voor het kostenverhaal. Wijzigingen dan wel aanvullingen in en op het uitvoeringsprogramma hebben daarmee niet tot gevolg dat de structuurvisie in procedurele zin wordt herzien, dan wel herijkt.

Bijlage 1: Projectenlijst

Verdienlocaties	Bestedingsdoelen
Ontwikkeling en realisatie Windturbines	<ul style="list-style-type: none">▪ Westcontour▪ Verlengde Waterkaaptocht▪ Uitbreiding Windturbinetestpark ECN / Verlengde Wagendorp▪ Zone langs de Kleitocht
Tekortlocaties	
Infrastructuur	<ul style="list-style-type: none">▪ Aanleg van nieuwe en verbreding van wegen, civieltechnische kunstwerken▪ recreatienetwerk
Natuurontwikkeling/ groenstructuren	<ul style="list-style-type: none">▪ Aanleg nieuwe natuur en groenstructuur en compensatie van natuur
Sociaal maatschappelijke voorzieningen	<ul style="list-style-type: none">▪ Sociaal maatschappelijke voorziening: poldermolen, infocentrum of vergelijkbare voorziening
Overig	<ul style="list-style-type: none">▪ Verplaatsing zweefvliegveld

Bijlage 2: Amendement op Raadsvoorstel 27 oktober 2011

Amendement 1

Amendement

Raadsvoorstel nr.2011-057

Onderwerp:

Voorstel tot het vaststellen van de Nota van Inspraak en Overleg en de Structuurvisie Windplan Wieringermeer.

De Raad van de gemeente Wieringermeer in vergadering bijeen op 27 oktober 2011.

Overwegende dat:

- Er minder geluidsoverlast zal zijn bij het model opgerekte Boogspant + Kleitocht dan bij het model opgerekte Boogspant + Oudelandertocht.
- Het aantal woningen met geluidshinder bij laatstgenoemde model groter is en er daarom meer weerstand te verwachten valt van bewoners uit dit gebied.
- Dit de snelheid van realisering van het Windplan niet ten goede komt.
- Dit een ongewenste situatie is, omdat de opzet van het Windplan voorziet in een zo groot mogelijk draagvlak onder de bevolking.
- Problemen aan de Kleitocht met omwonenden veel minder zijn te verwachten, omdat de grondposities probleemloos zijn vastgelegd.

Besluit:

Punt 2. van het besluit aanvullen met: in die zin, dat w.b. het uitbreidingsscenario wordt gekozen voor het model 'opgerekte Boogspant + Kleitocht' i.p.v. 'opgerekte Boogspant + Oudelandertocht' en dat de ruimte die daadwerkelijk nodig is op dezelfde manier wordt ingevuld als in de structuurvisie staat aangegeven voor het voorgestelde model.

Aan het besluit toevoegen:

3. Bij de invulling van de locatie "Kleitocht" komt het traject Nieuwesluiserweg –Schagerweg als eerste in aanmerking.

De CDA-fractie,

Kees van Noorloos,
Theo Groot.